HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

12 mai 2022 *

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Înghețarea și confiscarea instrumentelor și ale produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană – Directiva 2014/42/UE – Articolul 4 – Confiscarea – Articolul 7 – Înghețarea – Articolul 8 – Garanții procedurale – Înghețarea și confiscarea unui bun aparținând unei persoane terțe față de procedura penală – Reglementare națională care nu prevede o cale de atac pentru terți în cursul procedurii judiciare și care nu admite eventuala restituire a bunului respectiv înainte de închiderea procedurii penale”

În cauza C-505/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Spetsializiran nakazatelen sad (Tribunalul Penal Specializat, Bulgaria), prin decizia din 8 octombrie 2020, primită de Curte în aceeași zi, în procedura declanșată de

RR,

JG,

cu participarea:

Spetsializirana prokuratura

CURTEA (Camera a opta),

compusă din domnul N. Jääskinen, președinte de cameră, și domnii M. Safjan (raportor) și M. Gavalec, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Comisia Europeană, de M. Wasmeier și I. Zaloguin, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: bulgara.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatul (1) coroborat cu articolul 2 alineatul (3) din Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană (JO 2014, L 127, p. 39), și a articolului 8 din această directivă, precum și a articolului 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale în cursul căreia RR și JG, în calitate de terți față de această procedură, au solicitat instanței de trimitere restituirea bunurilor lor sechestrate în faza preliminară a procedurii menționate.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (15), (31), (33), (34) și (38) ale Directivei 2014/42 au următorul cuprins:

„(15) Confiscarea instrumentelor și a produselor infracțiunilor sau a bunurilor cu o valoare care corespunde respectivelor instrumente sau produse ar trebui să fie posibilă, sub rezerva pronunțării unei hotărâri definitive de condamnare pentru o infracțiune. O astfel de hotărâre definitivă de condamnare poate fi pronunțată și în cadrul unor proceduri *in absentia*. În cazul în care confiscarea nu este posibilă pe baza unei hotărâri definitive de condamnare, ar trebui ca, în anumite condiții, să se poată totuși confisca instrumentele și produsele, cel puțin în cazurile de boală sau de sustragere a persoanei suspectate sau învinuite. Cu toate acestea, în cazurile de boală sau de sustragere, existența unor proceduri *in absentia* în statele membre ar fi suficientă pentru respectarea acestei obligații. În cazurile în care persoana suspectată sau învinuită s-a sustras, statele membre ar trebui să ia toate măsurile rezonabile și pot cere ca persoana în cauză să fie citată sau să i se aducă la cunoștință procedurile de confiscare.

[…]

(31) Având în vedere limitarea dreptului de proprietate prin ordinele de înghețare, astfel de măsuri provizorii nu ar trebui menținute mai mult decât este necesar pentru a asigura disponibilitatea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare. Aceasta ar putea necesita un control al instanței pentru a se asigura că scopul măsurilor de a împiedica dispariția bunurilor rămâne valabil.

[…]

(33) Prezenta directivă afectează în substanța lor drepturile persoanelor, nu numai ale celor suspectate sau învinuite, dar și ale terților care nu fac obiectul urmăririi penale. Prin urmare, este necesar să se prevadă garanții și căi de atac specifice pentru a garanta respectarea drepturilor fundamentale ale acestora în punerea în aplicare a prezentei directive. Aceasta include dreptul de a fi audiat pentru terții care pretind că sunt proprietarii bunurilor în cauză sau care pretind că ar avea alte drepturi patrimoniale («drepturi reale», *ius in re*), precum dreptul de uzufruct. Ordinul de înghețare a bunurilor ar trebui comunicat persoanei afectate cât de curând posibil după executarea acestuia. Cu toate acestea, autoritățile competente ar putea amâna comunicarea ordinului respectiv către persoana afectată din motive legate de buna desfășurare a anchetei.

(34) Scopul comunicării ordinului de înghețare a bunurilor este, între altele, de a permite persoanei afectate să conteste ordinul. Prin urmare, o astfel de comunicare ar trebui să indice, cel puțin pe scurt, motivul sau motivele ordinului în cauză, o astfel de indicație putând fi foarte succintă.

[…]

(38) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de [cartă] și de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului[, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950] («CEDO»), astfel cum au fost interpretate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Prezenta directivă ar trebui să fie pusă în aplicare în conformitate cu acele drepturi și principii. Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere legislației naționale în ceea ce privește asistența juridică și nu creează niciun fel de obligații sistemelor de asistență juridică din statele membre, care ar trebui să se aplice în conformitate cu carta și cu CEDO.”

4 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiect”, prevede la alineatul (1):

„Prezenta directivă instituie norme minime privind înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare și privind confiscarea bunurilor în materie penală.”

5 Articolul 2 din directiva menționată, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[…]

3. «instrumente» înseamnă orice obiect utilizat sau destinat a fi utilizat, în orice mod, total sau parțial, la comiterea uneia sau mai multor infracțiuni;

4. «confiscare» înseamnă o deposedare definitivă de bunuri dispusă de o instanță în legătură cu o infracțiune;

5. «înghețare» înseamnă interzicerea temporară a transferului, distrugerii, transformării, înstrăinării, deplasării bunurilor sau asumarea temporară a custodiei sau controlului asupra bunurilor;

[…]”

6 Articolul 3 din aceeași directivă, intitulat „Domeniu de aplicare”, are următorul cuprins:

„Prezenta directivă se aplică infracțiunilor vizate de:

[…]

(g) Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului din 25 octombrie 2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri [(JO 2004, L 335, p. 8, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 66)];

(h) Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate [(JO 2008, L 300, p. 42)];

[…]”

7 Articolul 4 din Directiva 2014/42, intitulat „Confiscarea”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a instrumentelor și a produselor sau a bunurilor a căror valoare corespunde unor astfel de instrumente sau produse, cu condiția să existe o condamnare definitivă pentru o infracțiune, care poate rezulta și în urma unor proceduri *in absentia*.”

8 Potrivit articolului 5 alineatul (1) din această directivă, „[s]tatele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, în baza circumstanțelor cauzei, inclusiv a elementelor de fapt și a probelor disponibile, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei condamnate, o instanță consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale.”

9 Articolul 6 din directiva menționată, intitulat „Confiscarea aplicată terților”, prevede:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor sau a altor bunuri a căror valoare corespunde produselor care, în mod direct sau indirect, au fost transferate de o persoană suspectată sau învinuită către terți sau care au fost dobândite de terți de la o persoană suspectată sau învinuită, cel puțin în cazurile în care terții știau sau ar fi trebuit să știe faptul că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării, pe baza unor elemente de fapt și circumstanțe concrete, inclusiv a faptului că transferul sau dobândirea a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani semnificativ mai reduse decât valoarea de piață a bunurilor.

(2) Alineatul (1) se interpretează astfel încât să nu aducă atingere drepturilor terților de bună-credință.”

10 Articolul 7 din aceeași directivă, intitulat „Înghețarea”, prevede:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare. Respectivele măsuri, care sunt dispuse de o autoritate competentă, includ acțiuni urgente care urmează să fie adoptate atunci când este necesar în scopul de a conserva bunurile.

(2) Bunurile aflate în posesia unei părți terțe, astfel cum se menționează la articolul 6, pot face obiectul unor măsuri de înghețare în scopul unei posibile confiscări ulterioare.”

11 Articolul 8 din Directiva 2014/42, intitulat „Garanții”, are următorul cuprins:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele afectate de măsurile prevăzute în prezenta directivă au dreptul la o cale de atac eficace și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor acestora.

(2) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că ordinul de înghețare a bunurilor este comunicat persoanei afectate cât mai curând posibil după executare. O astfel de comunicare cuprinde, cel puțin succint, motivul sau motivele hotărârii în cauză. Atunci când este necesar, pentru a nu periclita cercetarea penală, autoritățile competente pot amâna comunicarea ordinului de înghețare a bunurilor către persoana afectată.

(3) Ordinul de înghețare a bunurilor rămâne în vigoare numai atât timp cât este necesar pentru conservarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare.

(4) Statele membre prevăd posibilitatea efectivă pentru persoana ale cărei bunuri sunt afectate de a ataca ordinul de înghețare în fața unei instanțe, în conformitate cu procedurile prevăzute în legislația națională. Astfel de proceduri pot prevedea faptul că, atunci când ordinul inițial de înghețare a fost adoptat de o altă autoritate competentă decât cea judiciară, un astfel de ordin trebuie înaintat mai întâi spre confirmare sau examinare unei autorități judiciare, înainte de a putea fi atacat în fața unei instanțe.

(5) Bunurile înghețate care nu sunt ulterior confiscate sunt restituite imediat. Condițiile sau normele procedurale în temeiul cărora se returnează bunurile respective se stabilesc în legislația națională.

(6) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că orice hotărâre de confiscare a bunurilor este motivată și că aceasta este comunicată persoanei afectate. Statele membre prevăd posibilitatea efectivă pentru persoana împotriva căreia este dispusă confiscarea de a ataca hotărârea de confiscare în fața unei instanțe.

[…]

(9) Terții au dreptul de a pretinde un titlu de proprietate sau alte drepturi reale, inclusiv în cazurile menționate la articolul 6.

[…]”

Dreptul bulgar

Codul penal

12 Articolul 53 din Nakazatelen kodeks (Codul penal) prevede:

„(1) Independent de răspunderea penală, se confiscă în favoarea statului:

a) bunurile care aparțin făptuitorului și care au fost destinate să fie utilizate sau au fost utilizate pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni; în cazul în care bunurile lipsesc sau au fost înstrăinate, se dispune confiscarea contravalorii acestora;

b) bunurile care aparțin făptuitorului și care au făcut obiectul infracțiunii săvârșite cu intenție, în cazurile prevăzute în mod expres în Partea specială a prezentului cod.

(2) De asemenea, se confiscă în favoarea statului:

a) bunurile care constituie obiectul sau instrumentele infracțiunii și a căror posesie este interzisă și

b) produsul direct sau produsul indirect care a fost obținut în urma unei infracțiuni, în cazul în care nu trebuie să fie restituit sau rambursat; în cazul în care produsul lipsește sau a fost înstrăinat, se dispune confiscarea contravalorii acestuia.

(3) În sensul alineatului (2) litera b):

1. «produs direct» înseamnă orice avantaj economic care a rezultat ca o consecință directă a infracțiunii;

2. «produs indirect» înseamnă orice avantaj economic care a rezultat din înstrăinarea produsului direct, precum și orice bun obținut în urma transformării ulterioare integrale sau parțiale a produsului direct, inclusiv în cazul în care acesta a fost combinat cu bunuri dobândite în mod legitim; bunurile se supun confiscării până la cuantumul valorii produsului direct încorporat, la care se adaugă creșterile de active care sunt asociate în mod direct cu înstrăinarea produsului direct sau cu transformarea și includerea acestuia în bunul rezultat.”

Codul de procedură penală

13 Articolul 111 din Nakazatelno-protsesualen kodeks (Codul de procedură penală), intitulat „Păstrarea probelor materiale”, prevede:

„(1) Probele materiale se păstrează până la finalizarea procedurii penale.

(2) Obiectele sechestrate ca probe materiale pot fi restituite cu autorizarea procurorului persoanelor îndreptățite cărora li s-a confiscat înainte de încheierea procedurii penale, numai în cazul în care acest lucru nu împiedică dezvăluirea adevărului obiectiv și nu fac obiectul unor contravenții.

(3) Procurorul se pronunță cu privire la cererile de restituire în termen de trei zile. Un refuz al procurorului în temeiul alineatului (2) poate fi atacat de titularul drepturilor în fața instanței competente de prim grad de jurisdicție. Această instanță se va pronunța cu privire la calea de atac în termen de trei zile de la primirea acesteia, în cadrul unei ședințe secrete, iar decizia sa va fi definitivă.

(4) Obiectele perisabile confiscate ca probe materiale, care nu pot fi restituite persoanelor îndreptățite, sunt puse cu autorizarea procurorului la dispoziția instituțiilor și a entităților juridice corespunzătoare pentru a fi utilizate în conformitate cu denumirea lor sau sunt vândute, caz în care venitul obținut din vânzare este depus la o bancă comercială, în beneficiul bugetului național.

(5) Stupefiantele, precursorii drogurilor și plantele psihotrope, precum și produsele accizabile pot fi distruse înainte de finalizarea procedurii penale în conformitate cu condițiile și procedurile prevăzute de lege. În această ipoteză, numai eșantioanele reprezentative confiscate vor fi păstrate până la sfârșitul procedurii.

[…]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

14 La 15 ianuarie 2019, cu ocazia controlului unui vehicul condus de WE și în care se afla de asemenea RR, concubina sa și proprietara acestui vehicul, s-a constatat prezența unor stupefiante. Împotriva lui WE și a lui RR s-a pus în mișcare acțiunea penală, însă, după ce a considerat, în urma anchetei, că RR nu era informată cu privire la prezența stupefiantelor, procurorul a dispus încetarea urmăririi penale împotriva acesteia. Cu toate acestea, vehiculul, cu privire la care ancheta a demonstrat că a fost pus în permanență la dispoziția lui WE, a rămas sechestrat ca probă materială, conform articolului 111 din Codul de procedură penală, în cadrul procedurii împotriva lui WE.

15 La 7 august 2019, în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva unui grup organizat de trafic de stupefiante, a avut loc o percheziție la domiciliul lui JG, în cursul căreia au fost confiscate două telefoane mobile și o sumă de bani. Împotriva lui JG nu s-a pus însă în mișcare acțiunea penală, procurorul apreciind că nu era implicat în infracțiune. Cele două telefoane mobile și suma de bani au rămas sechestrate ca probe materiale, în conformitate cu articolul 111 din Codul de procedură penală, în cadrul procedurii deschise împotriva membrilor grupului organizat.

16 RR și JG au sesizat Spetsializiran nakazatelen sad (Tribunalul Penal Specializat, Bulgaria), instanța de trimitere, cu o cerere de restituire a bunurilor lor respective.

17 Potrivit acestei instanțe, deși reglementarea națională prevede posibilitatea unui terț de a solicita, în cursul fazei preliminare a procedurii penale, restituirea unui bun sechestrat, ea nu permite să se solicite o astfel de restituire în cursul fazei judiciare a acestei proceduri, fază care poate dura mai mulți ani.

18 Instanța menționată adaugă că articolul 53 din Codul penal nu permite confiscarea bunului unui terț cu bună-credință într-o situație precum cea din litigiul principal, astfel încât bunurile sechestrate în litigiul principal trebuie restituite proprietarilor lor la încheierea fazei judiciare.

19 Prin urmare, această instanță ridică problema compatibilității acestei reglementări cu Directiva 2014/42, interpretată în lumina articolului 17 din cartă.

20 În aceste condiții, Spetsializiran nakazatelen sad (Tribunalul Penal Specializat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 8 din Directiva 2014/42 se opune unei legi naționale potrivit căreia, după înghețarea bunurilor sechestrate cu titlu de instrumente sau de produse prezumate ale infracțiunii, persoana afectată nu are dreptul, în faza jurisdicțională a procedurii penale, să sesizeze instanța cu o cerere de restituire a acestor bunuri?

2) O lege națională care nu permite confiscarea unui «instrument al infracțiunii» cu privire la un bun aflat în proprietatea unui terț care nu a participat la infracțiune, pe care terțul l-a lăsat inculpatului pentru uz permanent, astfel încât, în raporturile dintre aceștia, inculpatul exercită drepturile aferente proprietății, este conformă cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 coroborat cu articolul 2 punctul 3 din respectiva directivă și cu articolul 17 din cartă?

3) În cazul unui răspuns negativ la această întrebare: articolul 8 alineatul (6) a doua teză și alineatul (7) din Directiva 2014/42 impune o obligație de interpretare a legislației naționale în sensul că permite unui terț, ale cărui bunuri sunt înghețate și care pot fi confiscate ca instrumente ale infracțiunii, să participe la procedura care poate conduce la confiscare, precum și să conteste în fața unei instanțe decizia de confiscare?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

21 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia, atunci când bunurile sunt puse sub sechestru ca instrumente sau produse prezumate ale unei infracțiuni, proprietarul acestor bunuri, terț de bună-credință, nu are, în faza judiciară a procedurii penale, niciun drept de a sesiza instanța competentă cu o cerere de restituire a bunurilor menționate.

22 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că infracțiunile legate de criminalitatea organizată și de traficul de droguri, precum cele în discuție în litigiul principal, intră în domeniul de aplicare material al Directivei 2014/42.

23 Astfel, în temeiul articolului 3 literele (g) și (h), această directivă se aplică infracțiunilor vizate de Deciziile-cadru 2004/757 și 2008/841, care privesc infracțiunile în domeniul traficului ilicit de droguri și, respectiv, combaterea criminalității organizate.

24 Articolul 8 din directiva menționată, intitulat „Garanții”, impune statelor membre, la alineatul (1), să prevadă în favoarea persoanelor vizate de măsurile prevăzute de directiva menționată un drept la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil pentru a proteja drepturile acestor persoane. Această dispoziție reafirmă astfel, în domeniul vizat de aceeași directivă, drepturile fundamentale prevăzute la articolul 47 din cartă, care enunță printre altele că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac efectivă în fața

unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de acest articol și în special dreptul la un proces echitabil (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 octombrie 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 și C-863/19, EU:C:2021:864, punctul 75).

25 În primul rând, măsurile prevăzute de Directiva 2014/42 privesc, printre altele, înghețarea bunurilor care este definită la articolul 2 punctul 5 din această directivă ca fiind „interzicerea temporară a transferului, distrugerii, transformării, înstrăinării, deplasării bunurilor sau asumarea temporară a custodiei sau controlului asupra bunurilor”.

26 În speță, din decizia de trimitere reiese că bunurile în discuție în litigiul principal au rămas în îngrijirea autorităților implicate în urmărirea penală. În consecință, astfel cum a arătat instanța de trimitere, trebuie să se considere că sechestrul în discuție în litigiul principal constituie o „înghețare” în sensul acestei dispoziții.

27 În al doilea rând, în ceea ce privește situațiile în care Directiva 2014/42 permite să se recurgă la o înghețare a bunurilor, articolul 7 din aceasta prevede că statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare.

28 În acest context, trebuie analizat dacă bunurile în discuție în litigiul principal au fost înghețate în vederea unei posibile confiscări ulterioare, în sensul acestui articol 7.

29 În această privință, în momentul în care bunurile în discuție în litigiul principal au fost înghețate, putea interveni o confiscare ulterioară a acestor bunuri.

30 Astfel, în ceea ce o privește pe RR, din decizia de trimitere reiese că împotriva ei a fost inițial pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de stupefiante și că numai ulterior implicarea acesteia în infracțiune a fost înlăturată de procuror, așa încât persoana interesată a fost calificată drept terț de bună-credință, ceea ce, potrivit instanței de trimitere, împiedica confiscarea bunurilor sale în temeiul reglementării bulgare.

31 În ceea ce îl privește pe JG, din aceeași decizie de trimitere reiese că participarea lui la activitatea infracțională în discuție a fost înlăturată numai în urma unei examinări a celor două telefoane mobile sechestrate, astfel încât aceste telefoane mobile, precum și suma de bani au fost înghețate în vederea unei posibile confiscări ulterioare.

32 Prin urmare, în măsura în care bunurile lui RR și ale lui JG puteau, la momentul înghețării, să facă obiectul unei confiscări ulterioare potrivit dreptului bulgar, situația acestor două persoane intră în domeniul de aplicare al articolului 7 din Directiva 2014/42. Prin urmare, ele sunt vizate de o măsură prevăzută de această directivă, în sensul articolului 8 alineatul (1) din aceasta.

33 În ceea ce privește, în al treilea rând, împrejurarea că proprietarul bunurilor înghețate nu are, în faza judiciară a procedurii penale, niciun drept de a sesiza instanța cu o cerere de restituire a bunurilor menționate, trebuie amintit că articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42 impune statelor membre să garanteze un drept la o cale de atac efectivă și la un proces echitabil pentru ca persoanele în cauză să își poată proteja drepturile.

34 În această privință, având în vedere caracterul general al modului de redactare a acestei dispoziții, persoanele cărora statele membre trebuie să le garanteze căi de atac efective și un proces echitabil sunt nu numai cele recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni, ci și terții ale căror bunuri

sunt vizate de decizia de înghețare a fondurilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 octombrie 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 și C-863/19, EU:C:2021:864, punctul 76 și jurisprudența citată).

35 Această interpretare decurge și din considerentul (33) al Directivei 2014/42, care enunță în esență că această directivă afectează, în substanța lor, drepturile persoanelor, nu numai ale celor suspectate sau învinuite, dar și ale terților care nu fac obiectul urmăririi penale, pretinzând în același timp că sunt proprietarii bunurilor în cauză. Prin urmare, potrivit acestui considerent, este necesar să se prevadă garanții și căi de atac specifice pentru a se asigura respectarea drepturilor fundamentale ale respectivelor persoane în punerea în aplicare a directivei menționate (Hotărârea din 21 octombrie 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 și C-863/19, EU:C:2021:864, punctul 77).

36 În plus, articolul 8 din Directiva 2014/42 trebuie interpretat în lumina considerentului (31) al acesteia, potrivit căruia, având în vedere limitarea dreptului de proprietate prin ordinele de înghețare, astfel de măsuri provizorii nu ar trebui menținute mai mult decât este necesar pentru a asigura disponibilitatea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare, rezultând că aceasta ar putea necesita un control al instanței pentru a se asigura că scopul deciziei de înghețare rămâne valabil.

37 O astfel de abordare presupune ca terțul de bună-credință proprietar al unui bun înghețat să poată, și în cursul procedurii judiciare, să solicite instanței competente să examineze dacă condițiile impuse pentru înghețarea acestui bun rămân îndeplinite. În consecință, o reglementare națională care nu prevede o astfel de posibilitate este contrară articolului 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42.

38 Având în vedere cele ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia, atunci când sunt înghețate bunuri ca instrumente sau produse prezumate ale unei infracțiuni, proprietarul acestor bunuri, terț de bună-credință, nu are, în faza judiciară a procedurii penale, niciun drept de a sesiza instanța competentă cu o cerere de restituire a bunurilor menționate.

Cu privire la a doua întrebare

39 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care exclude confiscarea unui bun aparținând unui terț de bună-credință și utilizat ca instrument al unei infracțiuni, inclusiv atunci când acest bun a fost pus de acest terț la dispoziția permanentă a persoanei acuzate.

40 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că Comisia Europeană invocă inadmisibilitatea acestei întrebări pentru motivul că aceasta nu ar avea nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului, din moment ce ar reieși din decizia de trimitere că o confiscare nu poate, în orice caz, să fie pusă în aplicare în cauza principală. Astfel, ar fi contrar reglementării naționale să se confișteinstrumentul în discuție în litigiul principal, astfel încât parchetul nu ar mai dori și nici nu ar mai avea în vedere posibilitatea ca acest instrument să fie confiscat ulterior.

41 În această privință, trebuie amintit că numai instanțele naționale care sunt sesizate cu litigiul și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată au competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile fiecărei cauze, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (Hotărârea din 13 noiembrie 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, punctul 27 și jurisprudența citată).

42 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii, adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice, beneficiază de o prezumție de pertinență. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei cereri formulate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util întrebărilor care i-au fost adresate (Hotărârea din 13 noiembrie 2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, punctul 28 și jurisprudența citată).

43 În speță, din decizia de trimitere reiese că reglementarea națională nu permite confiscarea bunurilor terților de bună-credință într-o situație precum cea din litigiul principal. Or, instanța de trimitere urmărește să afle tocmai dacă, în temeiul Directivei 2014/42, o asemenea confiscare se impune în această situație. Prin urmare, nu reiese în mod vădit că a doua întrebare nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului, astfel încât această întrebare este admisibilă.

44 Cu privire la fond, trebuie amintit că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 prevede printre altele confiscarea „instrumentelor”, în sensul articolului 2 punctul 3 din această directivă, sub rezerva unei condamnări definitive pentru o infracțiune.

45 Totuși, deși această dispoziție vizează în mod explicit instrumentele și o condamnare definitivă pentru o infracțiune, modul său de redactare nu precizează dacă instrumentul care face obiectul unei confiscări trebuie în mod necesar să aparțină persoanei condamnate.

46 În vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, Curtea trebuie, potrivit unei jurisprudențe constante, să țină seama nu numai de termenii acesteia, ci și, în special, de contextul în care se înscrie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 martie 2021, MCP, C-603/20 PPU, EU:C:2021:231, punctul 37 și jurisprudența citată).

47 În speță, în ceea ce privește contextul în care se înscrie articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42, trebuie să se arate cu articolul 5 din această directivă, referitor la „confiscarea extinsă”, prevede la alineatul (1) că aceasta nu poate privi decât „bunurile unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni”, astfel încât bunurile terților sunt excluse din domeniul de aplicare al acestui articol.

48 În ceea ce privește articolul 6 din directiva menționată, deși acesta vizează în mod explicit, astfel cum confirmă titlul său, „confiscarea activelor unor terți”, acest articol vizează numai „produsele”, iar nu „instrumentele”, astfel încât nu poate, în orice caz, să servească drept temei pentru a confisca un instrument într-o situație precum cea din litigiul principal.

49 În ceea ce privește considerentul (15) al Directivei 2014/42, în lumina căruia trebuie interpretat articolul 4 din această directivă, el enunță o obligație de informare a persoanelor suspectate și a persoanelor acuzate cu privire la procedurile de confiscare, fără a menționa în vreun fel terții.

50 Din aceste diferite dispoziții rezultă că, întrucât confiscarea bunurilor care aparțin unor terți nu este avută în vedere decât în situațiile prevăzute la articolul 6 din Directiva 2014/42, confiscarea bunurilor prevăzută la articolul 4 alineatul (1) din această directivă nu poate privi decât bunurile persoanelor suspectate și a persoanelor acuzate.

51 Împrejurarea, evocată de instanța de trimitere, că bunul a fost utilizat permanent de persoana acuzată nu este de natură să permită confiscarea acestui bun, atunci când acesta aparține unui terț de bună-credință, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42.

52 În orice caz și în măsura în care reglementarea națională nu permite o confiscare a bunurilor terților de bună-credință într-o situație precum cea din litigiul principal, dintr-o jurisprudență constantă a Curții reiese că o directivă nu poate, prin ea însăși, să creeze obligații în privința unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva acestuia în fața unei instanțe naționale (Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 65 și jurisprudența citată).

53 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care exclude confiscarea unui bun aparținând unui terț de bună-credință și utilizat ca instrument al unei infracțiuni, inclusiv atunci când acest bun a fost pus de acest terț la dispoziția permanentă a persoanei acuzate.

Cu privire la a treia întrebare

54 Ținând seama de răspunsul dat la a doua întrebare, nu mai este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

55 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară:

1) Articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale în temeiul căreia, atunci când sunt înghețate bunuri ca instrumente sau produse prezumate ale unei infracțiuni, proprietarul acestor bunuri, terț de bună-credință, nu are, în faza judiciară a procedurii penale, niciun drept de a sesiza instanța competentă cu o cerere de restituire a bunurilor menționate.

2) Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care exclude confiscarea unui bun aparținând unui terț de bună-credință și utilizat ca instrument al unei infracțiuni, inclusiv atunci când acest bun a fost pus de acest terț la dispoziția permanentă a persoanei acuzate.

Semnături